

Nederlands contactorgaan van de Duitse motiefgroep Ornithologie met een bijdrage uit België. Contactpersonen: Gerard Kolman en Peter van Nies. Eerstgenoemde int de contributie van de Ned. (en ev. Belgische leden) en redigeert dit orgaan.
Tel. 0486-473868. E-mail: gajkolman@home.nl. Website van de MGO (Peter van Nies) www.MG-O.de

Contactbrief 87 (augustus 2013)

Beste leden van onze MOTIEFGROEP!

Eind april j.l. zonden wij u per post allemaal een persoonlijke uitnodiging voor een schitterend evenement:

EEN UNIEKE CONTACTDAG VOOR VOGELFILATELISTEN

ZATERDAG 14 SEPTEMBER 2013

Ontmoetingscentrum De Vlieren

Mgr. Nolensplein 1

(ingang: Van Heemskerkenstraat)

4812 JC BREDA

tel. 076-514 28 55

Zaal open: 10 00 uur tot ca. 15.30 uur

Toegang is gratis, door de NVTF zal één gratis consumptie worden aangeboden

In de laatste contactbrief, nr. 86 van mei j.l. herhaalden wij deze oproep. Deze contactdag is een initiatief van de Nederlandse Vereniging voor Thematische Filatelie (NVTF) in samenwerking met onze MOTIEFGROEP en de Belgische vereniging THEMAPHILA. Wie ook lid van de NVTF is, heeft in hun tijdschrift THEMA van juni 2013 (blz. 27) deze uitnodiging ook kunnen lezen. In de bijlage staat het uitgebreide programma en verdere toelichting bij deze dag.

Tot op heden heeft zich nog maar een relatief klein aantal leden van de MOTIEFGROEP aangemeld. Voor zover wij kunnen nagaan, hebt u tot op heden ook nog niet van u laten horen. Dat is jammer, want nu de voorbereidingen zich in een vergevorderd stadium bevinden, belooft het steeds meer een evenement te worden van de allereerste orde.

Speciaal roepen wij diegenen op die nog nooit onze halfjaarlijkse contactdagen in De Meern en recent in Zundert (altijd interessant en oergezellig!!) of de Jaartreffens in Duitsland hebben bezocht, voor één keer over die drempel te stappen en acte de presence te geven op 14 september.

Wij en de NVTF hebben heel veel moeite, tijd en geld in de voorbereiding gestoken. Wij als MOTIEFGROEP kunnen het niet maken met slechts een klein select gezelschap aanwezig te zijn.

KOMT DUS ALLEN, MELDT U AAN!!

| Omdat de organisatie graag een indruk wil hebben hoeveel mensen er ongeveer komen, verzoek ik u vriendelijk uw komst aan te melden bij mij door per

| omgaande een mailtje te sturen aan tloerij@xs4all.nl of gajkolman@home.nl

Neem vooral uw doubletten en ander ruilmateriaal mee; het is de kans van uw leven om met een deel hiervan andere vogelfilatelisten te plezieren!

Ter aanvulling nog: in tegenstelling tot onze halfjaarlijkse contactdagen is het niet mogelijk vooraf een lunch te bestellen bij Hans van der Sanden. Wel kan er in hetzelfde gebouw in een aparte gelegenheid tegen schappelijke prijzen een eenvoudige lunch gebruikt worden. Evt. is het mogelijk een zelf meegebracht lunchpakket in de zaal of buiten het gebouw te nuttigen.

Tot hopelijk 14 september 2013!!

Rondzendingen

binnenkort gaan de rondzendingen weer lopen. Gijs Kooij heeft weer een aantal stockboeken vol vogels klaargemaakt. Het gaat meest om postfris materiaal en er zit natuurlijk ook wel eens poststuk tussen. Als u nog niet op de lijst staat, dan kunt u eens kennismaken met de rondzendingen. Ook is het mogelijk om slechts een seizoen mee te doen. We vragen om de zending aangetekend te versturen (€8,05) maar dat haalt u er gemakkelijk uit als u ziet tegen welke prijzen Gijs zijn vogels (soms los maar vaker in series) aanbiedt. Geef u ook eens op bij gajkolman@home.nl.

Nieuw vogeltje van Buzin vrijdag de 13de (september) (20)13 – als dat maar goed gaat!

De Gaai (*Garrulus glandarius*)

Hij is het kleurrijkste lid van de kraaienfamilie in ons land, en zéker geen zeldzaamheid! Tot enkele jaren geleden werd hij nog Vlaamse gaai genoemd (Afb. 1). Waarom “Vlaamse”, hij komt toch ook in Wallonië (Afb. 2) en elders voor? Het is mij in elk geval nooit duidelijk geworden, en ik heb er ook nergens een verklaring voor kunnen vinden. Die toevoeging is hij nu dus kwijt en wat we overhouden is een eenvoudige Gaai. Enkele van zijn volksnamen geven een wat duidelijker beeld van deze prachtige vogel, wat dacht u bijvoorbeeld van Eikelkraai of

Afb. 1

Afb. 2

Schreeuwaakster? “Eikel” is een verwijzing naar zijn gewoonte om vooral eikels te verzamelen als wintervoorraad. “Schreeuw” verwijst naar de rauwe kreten die hij slaakt bij onraad; daarmee waarschuwt hij meteen ook andere vogels voor dreigend gevaar. Ook zijn Duitse naam “Eichelhäher” en zijn Franse naam Geai des chênes (Afb. 3) verwijzen naar zijn voorliefde voor eikels. Zijn wetenschappelijke naam betekent vrij vertaald “kletskaus van de eikels”; wat kan ik daar nou nog aan toevoegen?

Afb. 3

Uiterlijk

Hij komt uitsluitend voor op het Noordelijk halfrond in zowel Europa als

Afb. 4

Afb. 5: Kaft van postzegelboekje en proefdruk

Afb. 6

Azië, wellicht dat de Engelsen hem daarom officieel “Eurasian Jay” noemen, maar meestal is het gewoon Jay (Afb. 4).

Mannetje en vrouwtje zien er hetzelfde uit (Afb. 5): ongeveer 35 cm lang en een vleugelspanwijdte van 55-60 cm. Rug, borst en buik roze-achtig bruin, witte keel, stuit en anaalstreek, zwarte staart en dito baardstreep. Meest opvallend echter, zijn de helderblauwe vleugeldekveertjes met hun zwarte dwarsstreepjes (Afb. 6). In

Afb. 7

Afb. 8

onze contreien wordt hij daarom zeer toepasselijk Blauwmark genoemd. Hun pientere kopje is versierd met een wit-zwart gestreept kruintje (Afb. 7) dat hij naar believen kan opzetten. De stevige, donkere snavel gebruikt hij onder meer ook voor het onderhoud van zijn verenpak (Afb. 8). Binnen zijn verspreidingsgebied komen overigens nogal wat variaties voor: meer of minder rose, wit of zwart, van geen kuif tot een geheel zwarte kuif enzovoorts. In totaal worden maar liefst 34 ondersoorten onderscheiden (Afb. 9).

Afb. 9

Afb. 10

Voorkomen

Hij is een algemene broedvogel van bosachtige streken, maar hij stelt zich soms ook wel tevreden met singels, parken en weelderige boerenerven (Afb. 10). Daardoor is hij in het grootste deel van Nederland wel te vinden. Hij leidt een verborgen leven omdat hij tamelijk schuw is en wantrouwend, daarom zul je hem niet zo vaak te zien krijgen. Meestal slechts als hij wegvliegt, waarbij de witte stuit en de zwarte staart opvallende kenmerken zijn (Afb. 11). Dankzij het al eerder genoemde rauw geschreeuw bij onraad, zul je hem vaker te horen krijgen dan te zien. Overigens beschikt hij, behalve schreeuwen, over een uitgebreid geluidenrepertoire. Hij is een meester in het nabootsen van andere (zang-) vogels, maar ook het bekende gemiauw van de Buizerd laat hij geregeld horen, en zet mij vaak op het verkeerde been! Als hij gezellig voor zich uit zit te kneuteren (Afb. 12), zou je niet denken dat je een Gaai hoort, heel anders dan zijn gekrijs!

Afb. 11

Afb. 12

Afb. 13

Bosbouwer

Hij heeft de gewoonte om eikels en andere vruchten te verzamelen als voorraad voor de winter. Hij ziet kans om wel zes tot acht eikels in één keer mee te nemen in zijn wangzakken (Afb. 13), een hamster is er niets bij! Deze worden vervolgens zorgvuldig op verschillende plaatsen in het bos begraven, tot wel 8000 stuks! De meeste vindt hij gemakkelijk weer terug, zelfs onder een dikke laag sneeuw, maar er zijn er altijd wel

een aantal die aan zijn aandacht ontsnappen. Deze krijgen dan de kans om in het voorjaar te ontkiemen en voor nieuwe bomen te zorgen (Afb. 14). Wist u, dat we de meeste Europese eikenbossen hieraan te danken hadden?

Afb. 14

Voedsel

Hij is weliswaar een alleseter, maar onderzoek heeft uitgewezen, dat het grootste deel van zijn menu bestaat uit insecten. Tijdens het broedseizoen zal hij –net als andere leden van de kraaienfamilie- ook de nesten van vogels als duiven en lijsterachtigen plunderen, om de

Afb. 15

eieren en jonge vogeltjes vervolgens aan zijn eigen nakomelingen te voeren. Dat leidt soms tot felle schermutselingen met de rechtmatige eigenaren. Om dezelfde reden is hij ook bepaald niet geliefd bij veel jagers en jachtopzieners, waarvoor hij soms sterk vervolgd werd (of nog steeds wordt?).

Mieren dienen niet alleen als voedsel maar worden ook gebruikt voor de bestrijding van parasieten. Je ziet hem dan met gespreide vleugels op een mierennest zitten: de mieren zien het als bedreiging en spuiten hun zuur naar de Gaai in de hoop hem te verdrijven. Hij trekt er zich niets van aan, maar voor de veerluizen en mijten loopt het fataal af. In het najaar wordt ook wel fruit, maïs en graan gegeten, waarna op eikels (Afb. 15) en, in mindere mate, ook op beuken- en hazelnoten wordt overgeschakeld.

Voortplanting

Vanaf eind april tot diep in juni houden ze zich met de voortplanting bezig. Beide partners bouwen een behoorlijk eind boven de grond een tamelijk rommelig nest van plantaardige materialen. De 5 tot 7 grijsachtig groene eieren met grijsbruine vlekjes worden gedurende ongeveer 17 dagen door beide partners uitgebreed (Afb. 16).

Na ongeveer 3 weken verlaten de jongen het nest, maar het duurt nog eens 6 tot 8 weken voor ze geheel zelfstandig zijn.

Afb. 16

Afb. 17

Standvogel

In najaar en winter komen er soms grote groepen Oost-Europese Gaaien (Afb. 17) naar ons land, als in hun broedgebieden gebrek is aan voedsel en met name aan eikels. We spreken dan van een invasie, zoals we die ook van de Pestvogels kennen.

Nederlandse Gaaien zijn voornamelijk standvogels, we kunnen ze hier dus het hele jaar tegenkomen. Volgens SOVON (Vogelonderzoek Nederland) leven er in ons land tussen de 40.000 en 60.000 broedparen: een redelijk stabiele populatie.

Tenslotte

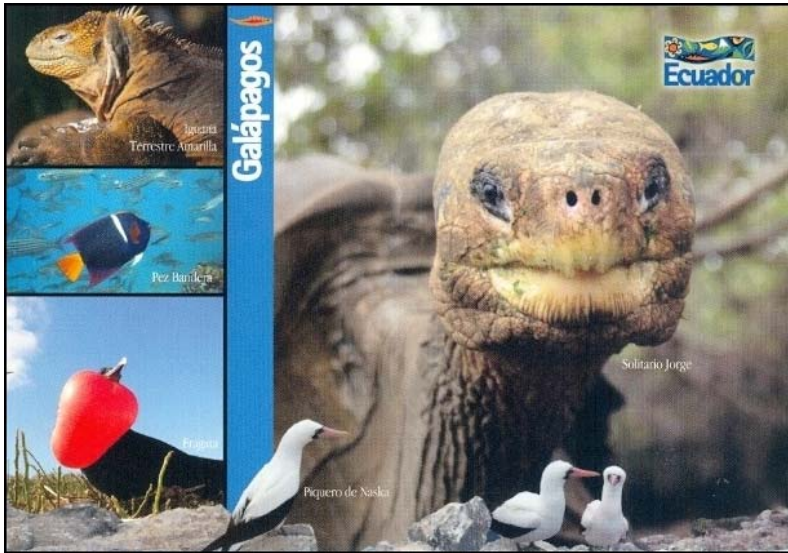
Naast vogels verzamel ik ook het thema Carnaval, en daar ben ik al veel "rare vogels" tegengekomen. De bijnamen die bewoners van veel steden en dorpen in de carnavalstijd hebben, zijn namelijk wel eens afgeleid van vogelnamen. Ik heb kauwen gezien, hanen, uilen en dus ook gaaien! De carnavalsvereniging van het Belgische plaatsje Hamme heet "Die Hamse Wuitens" (Afb. 18), waarbij een wuiten zoveel betekent als "Pratende Vlaamse Gaai".

De Wuitens zijn dan ook als zodanig verkleed, en écht Vlaams.....

Afb. 18

Postwaardestukken Ecuador “vogels”

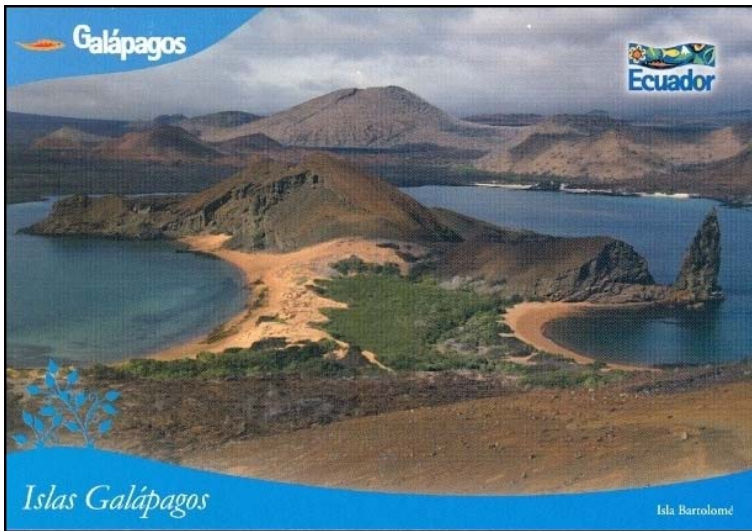
Op 3 augustus 2009 verscheen een reeks van 14 postwaardesukken: waarde \$ 1,97 (voorgefrankeerd voor de ganse wereld), afmetingen 155 x 105 mm, met hologram met logo van de Post, gedrukt in het *Instituto Geografico Militar* in Quito.

Op één van die kaarten staat de bekende *Solitario George* (“eenzame George”), een *landschildpad*.

“Eenzame George” was lang één van de grote helden van Galapagos. Hij was de laatste in zijn soort... “was”, want is ondertussen op 24 juni 2012 gestorven. Hij werd lang beschouwd als een ondersoort

van de Galapagosreuzenschildpad, maar wordt nu als een volwaardige soort beschouwd (die nu helemaal is uitgestorven).

Links op de kaart nog een soort leguaan, een tropische vissoort en de Nazcagent (verwant met onze Jan-van-gent).

Diezelfde Nazcagent staat ook op de ingedrukte zegel met op de kaart de afbeelding van “*Het eiland Bartolomé (Galapagos)*” - met het bekende zicht op het eiland en zijn vulkaan, slechts 1,2 km².

En op een derde kaart in diezelfde reeks van 14 postwaardestukken staat een afbeelding van de *Playa de Crucita (visvangst)*. Dit is een kustgebied in de provincie Manabi aan de westkust van Ecuador. Als er vis gevangen wordt, dan zijn er fregatvogels in de buurt die de vis van de vissers proberen afhandig te maken.

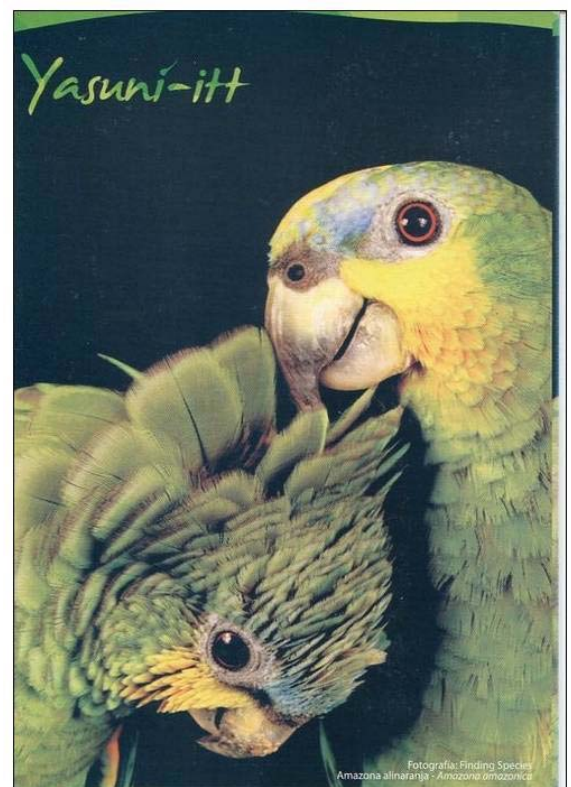
Op 19 september 2011 was het dan de beurt aan een reeks van 5 postwaardestukken van Yasuna-ITT, “een initiatief om de geschiedenis te veranderen”. In 2007 heeft de regering van Ecuador beslist om in het Nationaal Park Yasuni de ontdekte oliebronnen voor altijd onder de grond te laten om de biologische diversiteit aldaar te behouden en om de plaatselijke bevolking, de zogenaamde *indigenas* die in dit gebied leven te respecteren. Het geldt dat Ecuador op die manier niet in handen krijgt, zou volgens een overeenkomst met de UNO (augustus 2010) voor de helft moeten gecompenseerd worden door de industrielanden. Een definitieve overeenkomst met de potentiële gevers (landen) is er momenteel nog niet, maar Ecuador zet zijn initiatief Yasuni-ITT verder. Op 2 van de 5 postwaardestukken staat een vogel afgebeeld.

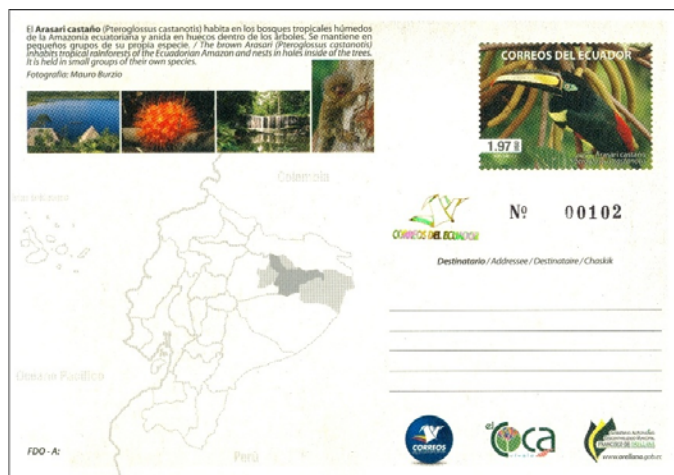
De **Bruinoorarassari** (*Pteroglossus castanotis*) is een vogel uit de familie van de toekans. Deze toekan heeft nog een vrij groot verspreidingsgebied (Zuid-Amerika) en wordt momenteel niet als bedreigd beschouwd en staat ook niet op de Rode Lijst.

Ook al is de hier afgebeelde soort dus niet echt zeldzaam voor Yasuni NP, met 593 vogelsoorten behoort het Yasuni NP tot één van de plaatsen met de grootste vogelsoortenrijkdom van de wereld.

De tweede vogel is een **Venezuela-Amazone** (*Amazona amazonica*). Ook deze is niet echt zeldzaam—integendeel, met een geschatte 10 miljoen exemplaren de meest voorkomende van de Amazonepapegaaien in Zuid-Amerika. Van deze soort zijn in enkele steden in Duitsland al (uit kooien ontsnapte) exemplaren in het wild gevonden, maar in tegenstelling tot de Halsbandparkiet zijn van deze soort nog geen broedgevallen in het wild in Europa bekend.

Het Nationaal Park Yasuni ligt in de provincie Orellana. Aan één van de 4 kantons van die provincie, Francisco de Orellana (met El Coca als hoofdplaats) werd op 30 april 2012 een reeks van 10 postwaardestukken gewijd. Hoe kan het ook anders, ook hier komt de natuur ruimschoots aan bod.

We zien hier alweer een **Bruinoorarassari** (*Pteroglossus castanotis*), een vogel uit de familie van de toekans. Jammer dat men in een gebied met bijna 600 verschillende vogelsoorten dezelfde soort toekan als 2010 op een postwaardestuk plaatst.

De **Hoatzin** (*Opisthocomus hoazin*), in Suriname *stinkvogel*, is de enige vogelsoort uit de familie *Opisthocomida*, één van de families van de orde van de koekoeksvogels. De verwantschap is nog omstreden.

Ook voor het kanton Mejía werd een reeks van 10 postwaardestukken uitgegeven (30 april 2012): in het totaal 10.000 stuks, 1000 van elk ontwerp. Mejía ligt in de provincie Pichincha in het noorden van Ecuador. De hoofdplaats van Mejía is Machachi, een mooi stadje omgeven door vulkanen. De stad is zelf deel van een vulkaan, de Cotopaxi. In de vallei zijn er zelfs 8 vulkanen - daarom door Alexander von Humboldt de "Laan van de vulkanen" genoemd. Hoeft het dan te verwonderen dat niet minder dan 5 van de 10 postwaardestukken in deze reeks een vulkaan afbeelden? Er zit echter ook een vogel tussen: de

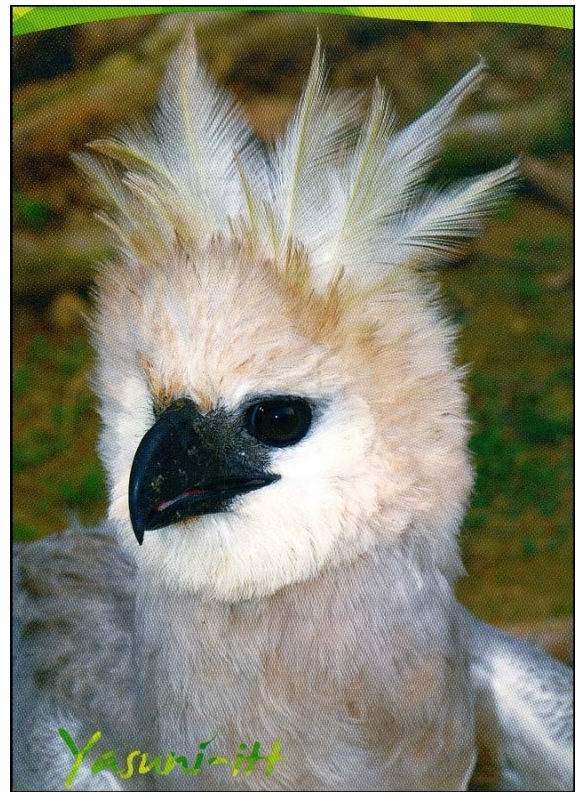
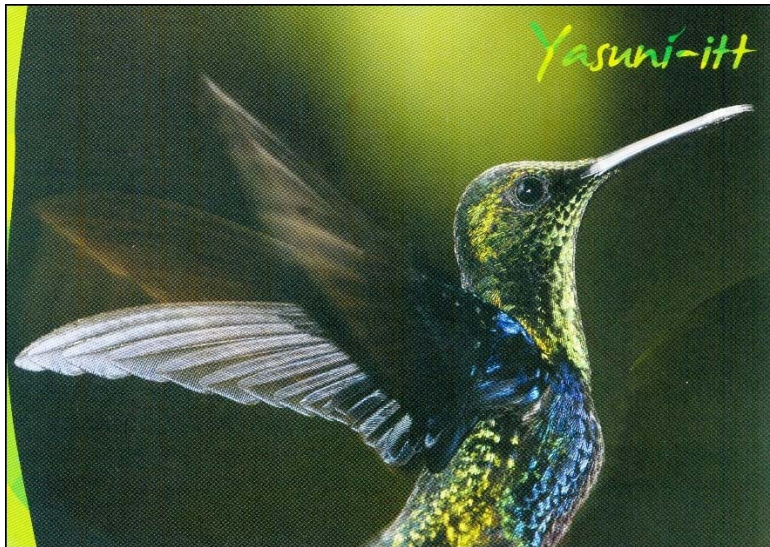

Tyrannus melancholicus (*Tropical Kingbird*) in het natuurreservaat "La Hesperia" in de buurt van het dorp Tandapi. Volgens de verklarende tekst zou deze vogel de biodiversiteit van het "nevelwoud" (*cloud forest*) moeten aantonen, maar deze is eerder een algemene soort die ook in de straten kan waargenomen worden.

Ook in 2012 werd een reeks van 5 postwaardestukken uitgegeven voor het National Park Yasuni. Ook hier staan op 2 van de 5 kaarten een vogel afgebeeld.

Op de eerste kaart staat een of andere **Kolibrie** (*Trochilidae spec.*), één van de meer dan 300 soorten waarvan de meeste in Zuid-Amerika voorkomen. Mannetjes zijn bonter gekleurd dan de wijfjes (meestal metaalachtig groen, zoals dit exemplaar).

Op de tweede kaart vinden we een **Harpij** (*Harpia harpya*), een roofvogel, de grootste soort uit de groep van de kuifarenden en genoemd naar gevaarlijke wezens uit de Griekse mythologie.

Uit de vele tientallen – of zijn het er enkele honderden – kleurrijke, toeristische postwaardestukken die de post van Ecuador de laatste jaren heeft uitgegeven zijn er dus toch een tiental te vinden voor onze vogelverzamelingen.

Wie weet wat ze de komende jaren nog voor ons in petto hebben, want er blijven nog altijd nieuwe reeksen uitkomen. En bij interesse is het zaak om er snel bij te zijn, want ze verschijnen meestal maar in een oplage van 1000 stuks per kaart.

kobra (Koentraad Bracke)